

Ба Шурои диссертатсионии 6D. КОА-014
назди Донишгоҳи давлатии молия ва
иқтисоди Тоҷикистон. (Суроға:
ш.Душанбе, 734067, кӯчаи Нахимов 64/14

ТАҚРИЗ

ба автореферати Расулов Човид Курбонович дар мавзӯи «Истифодаи самаранокии иқтидори захиравӣ-табӣӣ ҳамчун омили таъмини бехатарии озуқаворӣ дар сатҳи минтақаҳо (дар мисоли вилояти Хатлон)», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.4 - Иқтисодиёти ҳудудӣ пешниҳод шудааст.

Бехатарии озуқаворӣ дар низоми амнияти иқтисодии миллӣ ҳамчун унсури асосии таъмини эҳтиёҷоти аҳоли арзёбӣ гардида, иқтидори захиравӣ-табӣӣ ҳамчун унсури муҳими иқтисоди минтақа маҳсуб меёбад. Аз ин рӯ, асоси таъмини бехатарии озуқаворӣ зарурати ҷустуҷӯ ва роҳҳои нави ҷорӣ намудани рушди кишоварзӣ, сохтори оптималии истифодаи захираҳои замин, ҷойгиркунӣ ва маҳсусгардонии соҳаҳои комплекси агросаноатино тақозо дорад. Аз ин хотир, масъалаи самаранокии истифодаи иқтидори захиравӣ-табӣӣ дар пасманзари таъмини бехатарии озуқаворӣ ба таназулли экосистемаҳои минтақавӣ, аз ҷумла бад шудани ҳолати заминҳои кишт, пастшавии ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ ва болоравии обҳои зеризаминӣ дар минтақаҳо рӯ ба рӯ гаштааст. Аз дигар ҷониб, истифодаи самаранокии иқтидори захиравӣ-табӣӣ ва таъмини бехатарии озуқаворӣ ба чанд омил вобастагӣ дорад: дастрасии ҷисмонии аҳоли ба маҳсулотҳои озуқаворӣ, ки хатари камбудии онро дар бозори истеъмолӣ истисно менамояд; дастрасии ғизои босифат, ки он ба ҳар як шаҳрванд сатҳи кофии даромад барои хариди маҳсулотҳои озуқавориро таъмин менамояд; дастрасӣ ба озуқа ва таҳдиди пайдо шудани маҳсулоти хӯроквории пастсифат ва хатарнок дар бозори озуқаворӣ минтақаҳо, ки он метавонад ба саломатии мардум таҳдид намоянд. Ин далелҳо ва тазодҳои болозикр мубрамиати мавзӯи таҳқиқотино собит месозанд.

Дар автореферат меъёрҳои бехатарии озуқаворӣ ин дастрасии ҷисмонӣ ва иқтисодии аҳоли ба миқдори кофии озуқаи бехатар ва серғизо, пурра қонеъ гардонидани аҳоли бо маҳсулотҳои аз нигоҳи экологӣ тоза ва безарар хеле ҳам ҷолиби диққат матраҳ шудааст. Аз ин нуқтаи назар, муаллиф таъкид мекунад, ки сиёсати таъмини бехатарии озуқаворӣ дар минтақаҳои кишвар, самаранокӣ, дастрасии ҷисмонӣ ва иқтисодии аҳолии тамоми кишварро ба миқдори кофии озуқаи безарар ва серғизо дар назар дорад. Ҳадафҳои ҷунин сиёсат дар минтақаҳои

кишвар барои қонеъ намудани ниёзҳои аҳоли, таъмини устувори озуқаворӣ тибқи меъёрҳои тиббӣ мебошад ва роҳҳои ноил шудан ба ин ҳадафҳо метавонад дар мавриди самаранокии истифодаи иқтидори захиравӣ-табӣи кишвар ба даст оварда шавад.

Ҳамчунин, дар автореферати кори илмӣ самтҳои асосии истифодаи самараноки иқтидори захиравӣ-табӣи дар минтақа бо назардошти хусусиятҳои табӣи-иқлимӣ ва махсусгардониҳои истеҳсолоти кишоварзӣ, ғайригардониҳои ҷалби бештари сармояҳо ба рушди соҳаҳои комплекси агросаноатӣ, бахусус рушди соҳаи кишоварзӣ пешниҳод карда шудааст. Дар ин робита, муаллиф иброз доштааст, ки аз дуруст ба роҳ мондани ин алоқаҳои ҳамгироии истеҳсоли натиҷаҳои хуби иқтисодӣ-иҷтимоиро ба даст овардан мумкин аст.

Дар ҳулосаи автореферати кори илмӣ муаллиф натиҷагирӣ намудааст, ки таҳлили вазъи иқтисодӣ-иҷтимоии минтақа дар самти таъмини бехатарии озуқаворӣ ва рушди бозори дохилии озуқаворӣ нишон медиҳад, ки вазъ дар ин бахш ба беҳбудӣҳо ва коркардҳои инноватсионӣ ниёз дорад. Инчунин, паст гардидани ҳосилхезии заминҳои кишоварзӣ ва ғайриоқилона истифодабарии заминҳои обӣ мушоҳида карда мешавад. Дар баъзе ҳолатҳо усулҳои танзими давлатии бозори озуқаворӣ, ки ба ҳалли ин масъалаҳо равона карда шудааст, ба таҳкиму такмил тақозо доранд, то ин ки монеаҳои сунъӣ эҷодгардидаро бартараф намуда, ба таъмини маводи озуқаворӣ худӣ мусоидат намоянд. Тавсияҳои пешниҳодшуда ва коркардҳои илмӣ муаллифи рисолаи илмӣ метавонанд барои таъмини амнияти озуқаворӣ дар минтақаҳо, беҳтарсозии сатҳи зиндагӣ, фароҳам овардани ҷойҳои нави корӣ ва баланд бардоштани шуғли пурмаҳсул дар байни аҳолии ҷумҳурӣ аҳамияти тақдирӣ бахшанд. Дар барбари дастовардҳо дар автореферати кори илмӣ нуктаҳои баҳсталаб низ ба назар мерасанд:

- Аз маводи дар автореферат овардашуда маълум нест, ки истифодаи иқтидори захиравӣ-табӣи минтақавӣ аз рӯйи кадом принципҳо бояд ба роҳ монда шаванд;

- Ҳамчунин, аз маводи автореферат аниқ кардан мушкул аст, ки муаллиф кадом таҷрибаи кадом давлатҳоро барои самаранок истифодабарии иқтидори захиравӣ-табӣи минтақавӣ ба мақсади афзоиши сатҳи ҳудтаъминии озуқаворӣ минтақаи мавриди таҳқиқ қобили қабул мешуморад.

Албатта, камбудии болозикр хусусияти тавсиявӣ дошта, ба арзиши илмӣ таҳқиқоти пешниҳодшуда ҳалал ворид намасозанд, балки муаллиф метавонад онҳоро ҳамчун тавсия дар таҳқиқотҳои илмӣ ояндаи худ истифода намояд.

Аз таҳлилу баҳодиҳии автореферати кори илмии пешниҳодшуда дар мавзуи «Истифодаи самараноки иқтидори захиравӣ-табӣӣ ҳамчун омили таъмини беҳатарии озуқаворӣ дар сатҳи минтақаҳо (дар мисоли вилояти Хатлон)» натиҷагирӣ намудем, ки кори номбурда аз рӯйи натиҷаҳои илмӣ ва амалӣ ба талаботи низомномаи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он - Расулов Ҷ.Қ. сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.4 - Иқтисодиёти ҳудудӣ доништа мешавад.

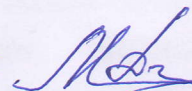
Тақриздиханда:

номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент,
декани факултети молиявию иқтисодии
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи А. Рӯдакӣ

Навруз Носирӣ

Имзои Навруз Носириро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлати Кӯлоб ба номи А. Рӯдакӣ

Давлатов М.А.

Суроға: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Кӯлоб, к. С.Сафаров 16
Телефон (+992) 918 29 39 55,
E.mail: nosiri.1990@mail.ru

